



Utges av Dalarnas ornitologiska förening (DOF) och utkommer med fyra nummer per år. Medlemskap i DOF kostar 75 kr/år och då ingår Fåglar i Dalarna. Familjemedlemmar betalar 10 kr/år och som ständig medlem betalar man 1.650 kr. Avgiften sätts in på pg. 85 46 63-2, c/o Yngve Eifwång, Ornsåttan 9, 784 65 Borlänge. Adressändringar görs till denna adress. Yngves tel är 0243-122 93. Material till tidningen samt bytestidskrifter skickas till redaktionen.

Redaktör

Bertil Rahm 0240- 230 02, 235 23
Skivbrytarevägen 35 d
772 40 GRÄNGESBERG

Ausvarig utgivare

Theorild Jonsson 0240-159 38
Tullgårdsgatan 2
771 50 LUDVIKA

Redaktion

Pelle Adenäs 0240- 177 33
Ulf Svensson 0240- 374 16
Jan- Olov Hedblad 0240- 811 35
Peter Ohlsson 0240- 912 27

INNEHÅLL

Fågelrapport Dalarna 1994	47-91
DOF-info, Svend Svarrer	92
Notiser	94
Svararnytt, Pelle Adenäs	95
Höstprogram	97
Lokalklubbarnas program	98

Redigering och layout:
Peter Ohlsson

Vinjetteckningar: Malin Ingvar-Nilsson

Omslag: Mandarinand, Grängesberg

Baksidan: Bronsibis, Nås.

FÅGELRAPPORT Dalarna 1994

Pelle Adenäs, Joakim Ehms, Jan Forslund, Lars-Göran Hansson, Yngve Hareland, Bengt Persson och Bertil Rahm.

Härmed presenteras 1994 års fågelrapport från Dalarna. Den följer den rapporteringsguide som var införd i FiD 4:94 och bygger på ett stort antal observatörers inskickade material.

Instruktioner för rapporteringen och dyligt publiceras i samband med rapporteringsguiden.

Rik-ledamöterna svarar i vanlig ordning för varsin del av artsammansällningen och i vissa fall även för arttexterna, de övriga står Pelle Adenäs för. Fördelningen har varit: Joakim Ehms lommar-skrakar, Yngve Hareland rovfåglar samt måsar-alkor, Bertil Rahm hönsfåglar-vadare, Bengt Persson duvor-hackspettar, Jan Forslund lärkor-trastar samt Lars-Göran Hansson sångare-fält-sparvar.

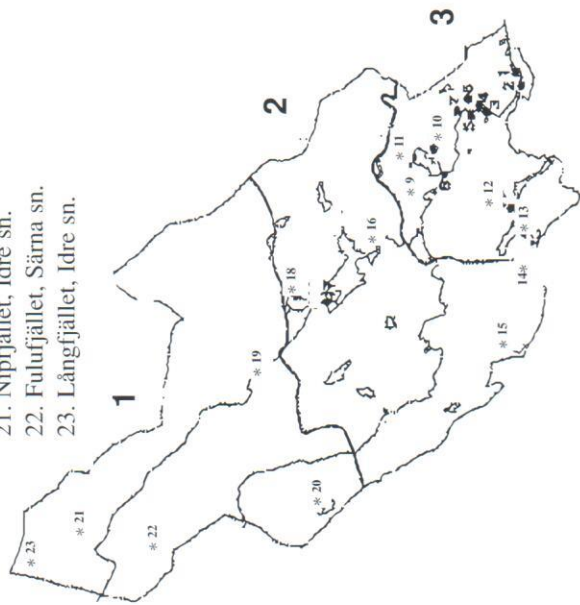
Nedan följer en karta över Dalarna, dess kommuner och rapportområden. De lokaler som är markerade är de mest förekommande i rapporten och anges ej med kommun eller socken där.

Rapportmottagare: Pelle Adenäs

Tre krokars gata 7a 771 34 Ludvika

1. Bäringen, Avesta kn.
2. Sonnboviken, Avesta kn.
3. Hovran, Hedemora kn.
4. Trollbosjön, Hedemora kn.
5. Fatburen, Hedemora kn.
6. Flimesjön, Hedemora kn.
7. Svinesjön, Hedemora kn.
8. Holmsjöarna, Borlänge kn.
9. Vassjön, Borlänge kn.
10. Kyrkbyttjärn, Falu kn.
11. Främbyviken, Falu kn.
12. Leran, Smedjebackens kn.
13. Glaningen, Ludvika kn.
14. Hötjärn, Ludvika kn.
15. Lisjön, Ludvika kn.
16. Limsjön, Leksands kn.
17. Norrviken, Mora kn.
18. Lindängat, Orsa kn.
19. Myckeln, Älvdalens kn.

20. Tisjön, Malungs sn.
21. Nipfjället, Idre sn.
22. Fulufjället, Särna sn.
23. Långfjället, Idre sn.



SMÅLOM *Gavia stellata*

80 häckningar inrapporterade vilket är i paritet med föregående år. Som vanligt är det Malungs sn som står för flertalet, nämligen 58 par varav 35 genomförde lyckade häckningar. Resultatet av detta blev 51 flygga ungar (Börje Dahlén, Börje Flygar m.fl.). De övriga häckningarna genomfördes i Smedjebacken (1), Borlänge (1), Falun (1), Vansbro (3), Gagnef (1), Orsa (1), Lima (12), Älvdalen (1) samt Idre (1).

STORLOM *Gavia arctica*

Vinterfynd: 1 ex 29.11 och in på 1995, Dragsängarna, Insjön, Leksands kn (Bogdan Persson). Dock sågs 2 ex 25.12 (Torwald Tranetoft).

Tidigare finns några enstaka decemberfynd av storlom men detta är den första övervintringen.

SMÅDOPPING *Tachybaptus ruficollis* (32, 8)

1 ex 1.1-4.4, Söppelmyren, Smedjebackens kn (Thorild Jonsson, Håkan Dahlström m.fl.). 1 ex (vissa dagar dock 2 ex) 16.1-april, Dalälven, Leksand (Gunnar Lind m.fl.). 1 ex 19.1 Mariannelundsbron, Gråda, Gagnefs kn (Conny Trogen). 1 ex 26.9 Nibble, Hovran (Berndt Söderlund). 2 ex 10.8 JanMattsdammen, Hötjärn (Sten-Erik Bohlin) samt 1 ex 28.9-1.10 samma lokal (Bertil Rahm). 1 ex 17.10 Norsbro, Leksands kn (Bogdan Persson).

Fyndet vid Gagnef skulle kunna gälla samma fågel som en av de i Leksand. Även höstfyndet skulle kunna vara en av dessa som återvänt. 1993 låg ett ex på samma plats 21.2-12.4 så misstankarna om en häckning i närheten har stärkts ytterligare.



Smådopping.
Foto:
Tero Niemi

SKÄGGDOPPING *Podiceps cristatus*

Vinterfynd: 1 ex 1-2.12 Hosjö, Falu kn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm). Äldre vinterfynd: 1 ex 31.12.84-1.1.1985 Insjön, Leksands kn (Magnus Köpman).

6-7 vinterfyndet. Tidigare finns 3 decemberfynd, varav det ena var 4 fåglar som var kvar vid just Insjön i december 1981. En av dessa fåglar övervintrade och det tillsammans med en fågel vid Hosjö 91-92 är de enda övervintringarna. Dessutom finns ett januarifynd.

GRÅHAKEDOPPING *Podiceps griseena*

Vårfynd: 1 ex 9.4 Leran (Pelle Adenäs, Bertil Rahm, Magnus Köpman). 1 ex maj-juni Västertjärn, Mora kn (Magnus Strömberg, Lars-Göran Hansson, Bengt Oldhammer m.fl.). 1 ex 14.5 Bäringen (Lars Östlund).

Höstfynd: 1 ex 4.11 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund). 1 ex 5.11 och 2 ex 6.11 Runn, Borlänge kn (Gunnar Bäck, Yngve Johansson, Tommy Johansson, Hasse Hedin). 2 ex 6.11 Sörbo, Hovran (Lars Antonsson, Jan-Erik Westlund). 1 ex 8.11 Runn, Borlänge kn (Bo Eriksson).

Ingen konstaterad häckning i år men väl en fågel under häckningstid på den gamla välkända lokalen i Mora. Fjölårets häcksjö i Avesta kollades upp men den saknade arten. Fyndet i Smedjebacken är det första för kommunen. Företeelsen med höstfynd i november är ny (2 ex även 1993) men beror säkerligen helt på ökad skådaraktivitet vid denna årstid.

SVARTHAKEDOPPING *Podiceps auritus*

Häckningar: 5-6 par JanMattsdammen, Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.). 1 par Hötjärn (Bertil Rahm). 1 par Svärdsjön, Borlänge kn (Bo Eriksson). 1 par Glisstjärn (Jan-Erik Pehrson). 1 par Namnlösen, Orsa kn (Lars Hansson). 1 par Gällingsflöttjärnen, Malungs sn (Börje Dahlén). 1 par Fisklöstjärnen, Älvdalens sn (Lars-Göran Hansson, Lars Hansson).

11-12 häckningar är några färre än för 1993. En lokal har tillkommit (Fisklöstjärnen) medan 3 har försvunnit (eller har de inte kollats upp?).

För andra året i rad ville Rrk ha in rapporter på alla fynd av "svarthakar". I år kom rapporter om 79 ex mellan 15.4 och 21.9. Det är 22 ex fler än förra året men vi väntar något år till innan vi gör en djupare analys.

STORSKARV *Phalacrocorax carbo*

1 ex 15.1-19.2 Dragsängarna, Insjön, Leksands kn (Henry Pollack m.fl.). 1 ex 12.3 sträckande mot väster, Leran (Håkan Dahlström). 1 ex 31.3 Långlet, Mora kn (Lars-Olov & Maria Grund). 1 ex (troligen samma) 31.3 Tingsnäs udde, Mora kn (Lars-Olov & Maria Grund, Magnus Strömberg). 1 ex 31.3-2.5 (subad) Legranäs, Mora kn (Lars Hansson, Thomas Jågas, Magnus Strömberg, Lars-Göran Hansson). 1 ex 21.4 Masugnen, Hosjö, Falu kn (Fredrik Friberg). 1 ex (ad) 3.5 Holens badplats, Orsa kn (Lars Hansson). 1 ex 4.5 Hillänget, Norra Hillen, Ludvika kn (Håkan Dahlström). 10 ex sträckande norrut, Flimesjön 12.5 (Bengt Persson). 1 ex juni-juli Vattholmskären, Leksands kn (Staffan Müller). 1 ex, funnet dött, 22.6 Yttermalung, Malungs sn (Oddmar Zars). 2 ex 13.9 Gensen, Vansbro kn (Erik Larsson).

Bäck, Lars-Erik Nilsson). Ca 100 ex sträckande 20.9 Tyngeberget, Malungs sn (Jan Isaksson). Ca 60 ex sträckande 21.9 Bäsingen (Berndt Söderlund). Tredje året i rad med stora flockar under hössträcket. I år kom tydligen flockarna 20-21.9 mot 10-11.10 ifjol.

***LJUSBUKIG PRUTGÅS** *Branta bernicla hrota* (0,1)

I ex 8.5-18.9 Limåviken-Limsjön m.fl. lokaler, Leksands kn (Anders Hans, Conny Land, Bogdan Persson m.fl.). 1 ex (troligen samma) 25.9-19.10 Mojesjön, Gagnefs kn (Pelle Florell m.fl.).

Första fyndet i Dalarna av denna västliga ras av prutgås. Man kan ju misstänka att det är samma gås som under vintern 93/94 höll till nere i Halland och som slagit följe med nordsträckande kanadagäss upp till oss.

***ROSTAND** *Tadorna ferruginea* (4,1)

2 honor 9-20.8 Österviken, Avesta kn (Anders Larsson m.fl.).

Under augusti noterades ca 50 roständer på sammanlagt 20 lokaler i Sverige (Akuella observationer i VF 6/94). Danmark gästades av ca 45 ex, Norge av ca 15 och Finland av ca 80. (Birding World vol 7, nr 7-8 samt vol 8 nr 1 och 3.) Det mesta tyder på att detta var spontana fynd och inte förrymda parkfåglar. De tre första fynden i landskapet har ansetts som troligtvis förrymda fåglar medan det fjärde fyndet (aug 90) gjordes under en liknande, fast mindre, invasion.

BLÄSAND *Anas penelope*

Häckningar i område 2-3: 7 par häckade inom området vilket är exakt lika många som under 1993.

Stora ansamlingar: 100 ex 25.4 Stora Holmsjön (Bo Eriksson).

Vinterfynd: 2 honor 22.12 Smedjebackens hamn (rTomas Byström). En av dessa honor övervintrade på lokalen.

ANDHYBRID *Ev. Anas penelope/Anas americana*

1 hanne (tillsammans med en bläsandshona) 3.5 Främbyviken (Lars Wallström, Pelle & Anette Adeniäs).

Efter ett larm om en ev. amerikansk bläsand i Runn den 2.5 hittades denna and i Främbyviken på morgonen den 3.5. Det som avvek ifrån vanlig bläsand var huvudet. Bläsen, som var mera vit än gul, sträckte sig långt bak i nacken. Dessutom fanns ett grönglänsande kindfält från ögat och bakåt. Nedre delen av kinden samt strupen var dock normalfärgad. Möjligtvis skulle en hybrid bläsand/kricka kunna få ett liknande utseende men mot detta talar bläsen samt storleken på fågeln (som bläsand).

SNATTERAND *Anas strepera* (40, 11)

Fynd under häckningstid: 1 par Limsjön (Staffan Müller). Ett par fanns på lokalen hela säsongen men några ungar sågs aldrig till. Troligtvis misslyckades häckningen. Här genom-

fördes Dalarnas andra häckning 1993.

Övriga fynd: 1 hanne 10.4 Kaplanoret, Grangärde, Ludvika kn (Pelle & Anette Adeniäs). 1 hanne 14.4 Sonnboviken (Joakim Ehlers). 1 hanne 18.4 Leran (Pelle Adeniäs). 1 par 20.4 Flimesjön (Jan-Erik Westlund). 1 par + 1 hanne 24-30.4 Fatburen (Jan Forslund, Johan Gelting-Nyström, Tommy Johansson m.fl.). 1 par 25.4 Kyrkbyttjärn (Lars Wallström). 1 par 25.4 Igelsvik, Sollerön, Mora kn (Lars Hansson). 1 hanne 13.5 Hönsan, Husby, Hedemora kn (Jan Forslund). 1 ex 27.8-17.9 Karlslundstjärn (Fredrik Friberg Hanna, Furugård, Johan Lindholm). 1 ex 29.9 JanMattsdammen, Hötjärn (Sten-Erik Bohlin).

11 fynd under ett år är det högsta antalet hittills. Arten är verklig på väg att etablera sig i landskapet.

KRICKA *Anas crecca*

Stora ansamlingar: Ca 850 ex 24.4 Lindängnet (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson). 500 ex 4.11 Nibble, Hovran (Berndt Söderlund).

Flocken på 850 ex är den största som rapporterats i Dalarna. Omkring 300-500 ex brukar rasta om höstarna i Hovranområdet men 500 flocken är den största rapporterade enskilda flocken inom området höstetid.

STJÄRTAND *Anas acuta*

Häckning: 1 par Fatburen. 6 ungar blev flygga. (Fredrik Friberg, Johan Lindholm).

Fynd under häckningstid: 2 par Limsjön (Bogdan Persson, Anders Hans). 1 hona med 4-5 ungar 17.7 Hovran (Fredrik Friberg, Hanna Furugård).

Stjårtanden häckade i Limsjön 1992 samt 93. 1 Limsjön sågs under året som mest 6 par stjärtänder 24.4 (Staffan Müller).

ÅRTA *Anas querquedula*

1 par 9.4 Hovran (Fredrik Friberg, Jan Forslund m.fl.). 1 par 24.4 Igelsvik, Sollerön, Mora kn (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Magnus Strömberg). 1 hanne 25.4 Sundet, Sollerön, Mora kn (Lars Hansson). 1 hanne 25.4 Vattnäs, Mora kn (Lars Hansson). 1 hanne 26.4 Myckeln (Lars-Olov Grund). 1 hanne 1-2.5 Sonnboviken (Berndt Söderlund). 1 par 2.5 Lilla Holmsjön (Sune Norström). 2 par 4.5 Brunna, Hovran (Jan-Erik Westlund). 1 par + 1 hanne 11.5-4.6 Fatburen (Jan Forslund m.fl.). 1 hanne 11.5 Marnässtjärn, Ludvika kn (Gunnar Westman). 1 hanne 16.5-24.5 Stora Holmsjön (Yngve Johansson). 1 hanne 23.5 Limsjön (Åke Tidigs) och 1 par samma lokal 18.5 (Sten-Erik & Ghia Bohlin). 1 par "maj" Rältaån, Leksands kn (Folke Nyholm). Som mest 6 ex "sommar" Limsjön (Staffan Müller). 2 ex 3.7 JanMattsdammen, Hötjärn (Bertil Rahm). 1-2 ex "vår-sommar" Nibble, Hovran (Berndt Söderlund, Jan Forslund m.fl.).

17 fynd är en liten uppgång sedan fjolårets men då konstaterades i gengäld 4 häckningar. Fyndet i Myckeln är nordligt men det finns tidigare fynd från Långfjället (juni 1977).

SKEDAND *Anas clypeata*

Häckningar: 2-3 par Hötjärn (Bertil Rahm m.fl.). 1 par Fatburen (Fredrik Friberg, Berndt Söderlund). 3 par Hovranområdet (troligtvis Fatburenparet inräknat) (Jan-Erik Westlund). Ingen häckning konstaterades i Limsjön men flera ex sågs under sommaren (Staffan Müller). I övrigt rapporterades ca 65 ex in vilket är något mer än för 1993. Största ansamlingen var 17 ex (11 hannar, 6 honor) 13.5 Sörbo, Hovran (Jan-Erik Westlund).

[MANDARINAND] *Aix sponsa* (14,1)

1 hane 28.10-4.11 Södra Hörken, Ludvika kn (Bertil Rahm m.fl.).

BRUNAND *Aythya ferina*

Häckningar: 2-3 par Jan Mattsdammen, Hötjärn (Bertil Rahm, Pelle Adenäs m.fl.). 1 par Limsjön (Staffan Müller). 1 par Glissjärn (Jan-Erik Pehrsson). I övrigt rapporterades ca 90 ex in. Största ansamlingen var 34 ex 5.9 Jan Mattsdammen, Hötjärn (Bertil Rahm). Att jämföras med 1993 års 75-80 ex och totalt 44 ex 11.9 vid Hötjärn.

VIGG *Aythya fuligula*

Häckningar: 3 par Limsjön (Staffan Müller). 1 par Glissjärn (Jan-Erik Pehrsson). Stora ansamlingar: 50 ex 25.4 Stora Holmsjön (Bo Eriksson). 100 ex 26.4 Myckeln (Lars-Göran Grund). 60 ex "maj" Limsjön (Staffan Müller). Även förra året noterades stora våransamlingar i Stora Holmsjön och Limsjön men årets i Myckeln är en ny upptäckt. Äldre vinterfynd: 2 hannar, 1 hona 30.12.84-1.1.85 Insjön, Leksands kn (Magnus Köpman). Flera vinterfynd av vigg gjordes under december 1984. Lagg märkte till att såväl skäggdopping, sädgås, alfågel som salskrake fanns på lokalen vid årsskiftet 84-85. Ett nog så tydligt bevis på lokalens höga värde som övervintringslokal.

BERGAND *Aythya marila*

Fynd under häckningstid: 3 par Mellersta Fosksjön, Långfjället (Joakim Ehrns m.fl.). 3 hannar Sämsjön, Säma sn (Lars Östlund). I övrigt inrapporterades ca 50 ex under sträckperioderna. Den största flocken var 25 ex 3.11 Rönnhällsjön, Malungs sn (Bror-Erik Larsson). I likhet med t.ex de tunga dykänderna har antalet fynd ökat betydligt sedan skådningen i skiftet oktober/november tagit fart på allvar vid lämpliga sjöar.

EJDER *Somateria mollissima* (43, 3)

4 par 15.4 Korsnäs kraftverk, Hosjö, Falu kn (Lotta Bonde). 11 ex 18.9 Sörbo, Hovran (Jan-Erik Westlund). 21 ex sträckte 18.9 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund).

Den sträckande flocken på 21 fåglar är den största ansamlingen som setts i Dalarna och tillsammans med de andra 11 samma dag kan vi nästan prata om ett aldrig tidigare skådat "massupträdande". Troligtvis så flyger dock betydligt större flockar över landskapet utan att vi ser dem.

***ALFÖRRÅDARE** *Polysticta stelleri* (0,1)

1 2K hane och 2 honor rastade 6.5 Orsa camping- Holens badplats, Orsa kn. (Lars Hansson, Joakim Ehrns, Magnus & Jenny Strömberg, Yngve Johansson).

En av årets stora överraskningar. Fåglarna upptäcktes på morgonen vid campingen och rörde sig under dagen, oroligt, söderut mot Holens badplats. De var kvar i skymningen men var tyvärr borta nästa dag. En utförligare beskrivning av fyndet kommer inom kort här i FID.

ALFÅGEL *Clangula hyemalis*

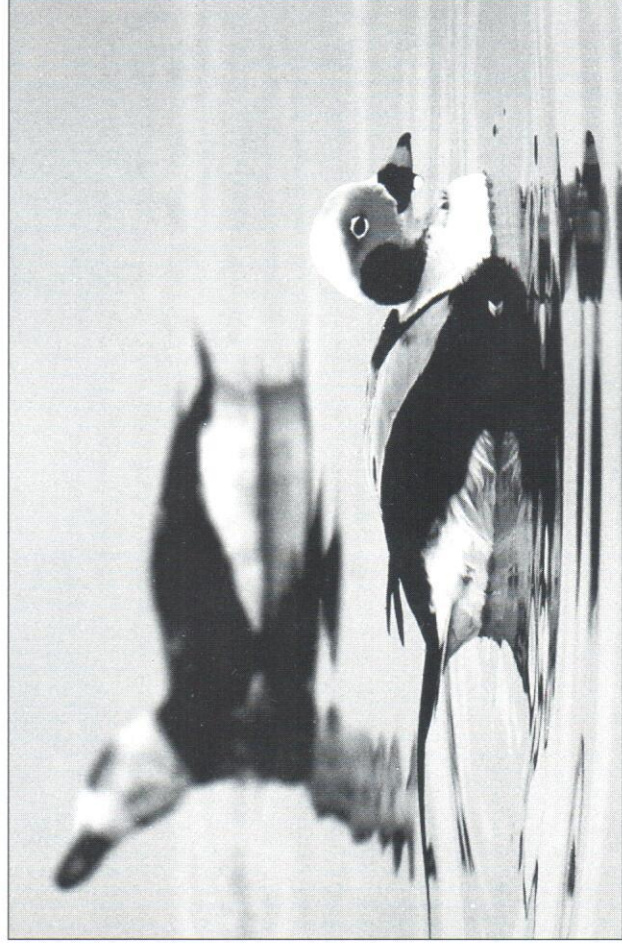
Fynd under häckningstid: 1 par 19.6 Fulufjället (Jan-Erik Westlund). 1 ex "maj"-10.6 (Staffan Müller, Anders Hans m.fl.). 2 ex samma lokal 11.6 (R. Westring, L. Jansson).

På 60 och 70 talet sågs arten flera år under häckningstid på just Fulufjället, men någon häckning har aldrig konstaterats i Dalarna.

Vinterfynd: 1 hane 5-8.2 Söderbärke, Smedjebackens kn (Mikael Olsson, Bertil Rahm, Pelle Adenäs m.fl.).

Äldre vinterfynd: 1 ex 31.12.84-1.1.85 Insjön, Leksands kn (Magnus Köpman). Med dessa två fynd har arten nu setts 11 gånger vintertid, men bara en övervintring har konstaterats.

I övrigt sågs 15 ex under vårsträcket och 34 ex under höststräcket. Den största ansamlingen var 20 ex 11.11 Leran (Håkan Dahlström). Troligtvis är detta den största flocken som setts i Dalarna.



Alfågel.

Foto: Tero Niemi

SJÖORRE *Melanitta nigra*

Fynd under häckningstid: 2 par Fosksjöarna, Långfjället (Fredrik Friberg m.fl.). 3 par Rösjöarna, Fulfjäll (Bertil Rahm m.fl.).

Dalarnas häckande bestånd skattas i Dalarnas Fåglar till mellan 25 och 50 par.

Stora ansamlingar: 50 ex "vecka 22" Sunnanäng, Leksands kn (Staffan Müller). 70 ex 30.10 Bäringen (Berndt Söderlund). 44 ex 4.11 Runn, Borlänge kn (Yngve Johansson).

SVÄRTA *Melanitta fusca*

Vinterfynd: 1 hona 1.1 Dragsängarna, Insjön, Leksands kn (Gunnar Lind). Endast det fjärde vinterfyndet.

Vårfynd: 6 ex 26.4 Bysjön, Avesta kn (Mats Forslund). 5 ex 6.5 Orsa camping, Orsa kn (Lars Hansson). 2 ex 15.5 Bysjön, Avesta kn (Mats Forslund).

Sommarfynd: 2 hannar 28.7 Västanvik, Leksands kn (Arne Reldin). 6 hannar, 3 honor 20.6 Flyn, Idre sn (Lars-Olov Grund). 8 ex 23.6 Långtjärn, Säma sn (Lars-Olov Grund).

Höstfynd: 1 par 2.10 Fyråsuddan, Väsman, Ludvika kn (Pelle Adenäs). 1 par 29.10 Orsa camping, Orsa kn (Lars Hansson). 2 ex 7.11 Runn, Borlänge kn (Tommy Johansson, Eddine Hodi, Yngve Johansson). 5 ex 12.11 Glöttret, Torsång, Borlänge kn (Yngve Johansson, Eddine Hodi).

11 fynd är en ytterligare ökning av denna art som för bara något år sedan ansågs som "svår" att få syn på i Dalarna. Intressant är sommarfynden i norra delen av landskapet som styrker teorin att arten häckar där. Endast en häckning har hittills rapporterats.

SALSKRAKE *Mergus albellus*

Mellan 85 och 90 ex rapporterades under sträcktiderna. Största ansamlingarna var 12 ex 23.4 Flinesjön (Kalle Bergström) och 12 ex 30.10 Fatburen (Jan-Erik Westlund).

Äldre vinterfynd: 2 honor 30.12.84- 1.1.85 Insjön, Leksands kn (Magnus Köpman).

Högsta årssumman som någonsin noterats i landskapet. 1993 var det talrikaste innan med 58-63 ex rapporterade.

SMÅSKRAKE *Mergus serrator*

Häckningar utanför Siljansområdet: 1 par Bysjön, Grangårde, Ludvika kn (Pelle Adenäs, Thorild Jonsson). 1 par Hälsjön, Falu kn (Owe Olsson). 1 par Viksö, Runn, Borlänge kn (Sune Norström). 1 par Liljan, Bengtsheden, Falu kn (Torbjörn Rynéus). 1 par Rogsjö, Falu kn (Hanna Furugård). 1 par Sundbron, Svärdsjö, Falu kn (Olle Ekman). 1 par Utgröcken, Falu kn (Lotta Bonde).

I övrigt noterades 132-137 ex. Den största ansamlingarna var 45 ex, sydsträckande, 8.9 Nyckelby, Borlänge kn (Magnus & Yngve Elfving) samt 17 ex 21.9 Södra Hörken, Ludvika kn (Bertil Rahm).

Äldre vinterfynd: 1 hona 17 samt 22.1.93 Älvdalens camping, Österdalälven, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund, Elna Jonsson). Märkligt nog har alla, utom fjolårets, vinterfynd av arten gjorts längs med Österdalälven uppströms Siljan.

STORSKRAKE *Mergus merganser*

Stora ansamlingar: 350 ex 29.10 Flinesjön (Fredrik & Lars Friberg). 400 ex 4.11 Ösjön, Borlänge kn (Tommy Johansson). 400-550 ex 9-15.11 Runn, Borlänge kn (Gunnar Bäck, Yngve Johansson, Bo Eriksson).



Havsörn.

Foto: Tero Niemi

HAVSÖRN *Haliaetus albicilla*

Avesta kn: Kring Bysjön fanns 2 ad fåglar hela året medan upp till 5 andra fåglar sågs sporadiskt under hela året. (Mats Forslund, Malin Ingvar-Nilsson). Under våren noterades endast 2 övriga fynd. 1 subad 11.4 Krylbo (Joakim Ehrens) samt 1 subad 27.5 söder om Avesta (Anders Paulsrud). Vid Somboviken sågs 1 ad 20.8 samt 1.10 och 1 ad plus 1 subad 12.11 (Berndt Söderlund). 2 subad fanns vid Österviken 6.11. 1 ad sågs även vid Bäringen 20 och 29.11 (Berndt Söderlund). 1 ex dessutom 5.12 vid Stadarna (Berndt Söderlund). Totalt minst 7 ex.

Hedemora kn: I Hovranområdet sågs arten under perioden 2.3-9.12. Under våren sågs 1 subad vid flera tillfällen (Jan-Erik Westlund, Jan Forslund, Peter Dahlin, Jan Hellström m.fl.). Vid ett tillfälle, 28.5, sågs 2 ex varav 1 adult (Yngve Johansson, Hasse Hedin). Från augusti till december sågs 1 ad i området (Jan Forslund, Berndt Söderlund). Dessutom 1 IK 4.11 (Jan Forslund). Totalt minst 3 ex.

Borlänge kn: 1 ad 25.3 Tåkten, Kvarnsveden (Tommy Johansson, Bo-Göran Hedin).

Leksands kn: 1 2K 19.1 Gråda, Djura (Conny Trogen). 1 ad 12-23.2 Insjön (Henry Pollack, Fredrik Friberg m.fl.). 1 ad 26-27.12 väster om Leksand (Staffan Müller, Rolf Wahl,

Yngve Elwing m.fl.). Totalt minst 2 ex.

Vansbro kn: 1 ex 24.7 Bysjön, Nås (Tony Tysk).

Mora kn: 1 ex 4.4 Legranäs (Magnus Strömberg). 1 ad 26.4 Igelsvik, Solllerön (Magnus & Jenny Strömberg).

Orsa kn: 1 ex 31.3 Hansjö (Lars Hansson).

Den stadiga förekomsten kring Bysjön i Avesta är intressant. I övrigt normal förekomst för de senaste åren.

BRUN KÄRRHÖK *Circus aeruginosus*

Häckningar: 1 par Flinesjön (Fredrik Friberg). 1 par Stora Holmsjön (Yngve Johansson). 1 par Kyrkbyfjärn (Lars Wallström, Fredrik Friberg, Gunnar Lind). 3 ungar ringmärktes vid Kyrkbyfjärn.

Fynd under häckningstid: 1 trolig häckning Norrviken (Magnus Strömberg). 2 ex hela sommaren, Leksands kn (Arne Reldin, Tony Tysk). 1 ex 12.6 Ärtsjön, Bjursås, Falu kn (John-Erik Ringsén). 1 ex 13.6 Skorttjärn, Bjursås, Falu kn (John-Erik Ringsén). 1 hona 23.6 samt 13.7 Yttre Svärdsjö, Borlänge kn (Bo Eriksson). 1 ex 3.7 Lindånget (Lars-Göran Hansson). 1 ex 30.7 Tisjön (Georg & Christina Adolfsson).

Nordliga fynd: Förutom de ovan nämnda fynden 1 ex 15.8 samt 10.9 Lindånget (Lars-Göran Hansson m.fl.). 1 IK 12.8 SV Storrättesåga, Långfjället. (Ulf Wiktander). Fyndet på Långfjället är det nordligaste fyndet hittills i landskapet.

Fynd i Västerbergslagen: 1 hona 29.7-7.8 Hötjärn (Bertil Rahm, Yngve Hareland m.fl.).

BLÅ KÄRRHÖK *Circus cyneus*

Fynd under häckningstid: 1 hona 12.6 Älvgården, Hedemora kn (Jan-Erik Westlund). 1 ex 8.7 samt 13.7 Häradsbygden, Leksands kn (Lars Nilsson). 1 hona 24.7 Lindånget (Magnus Strömberg). 1 ad hona samt 1 IK 28.8-11.9 Limsjön (Arne Reldin, Conny Land). Vinterfynd: 1 ex 3.12 Bältarbo-Hamra, Hedemora kn (Jan-Erik Westlund).

ÄNGSHÖK *Circus pygargus* (3,1)

1 hona 13.5 Yttermo, Leksands kn (Gunnar Lind, Bogdan Persson). Det är närmast förvånande att inte fler fynd noteras då arten expanderar starkt i Uppland och Västmanland.

ORMVRÅK *Buteo buteo*

27 häckningar är inrapporterade. I de områden som håller extra bra koll på rovfågelhäckningarna dvs Leksands resp. Malungs kn konstaterades 8 resp. 7 häckningar.

Höga sträcksiffror är ovanliga i Dalarna men i år sträckte iallafall 55 ex 22.9 Sonnboviken (Joakim Ehres).

Udda fynd: 1 ljus sk. Börringevråk 1-18.9 Djäknehyttan, Avesta kn (Berndt Söderlund, Joakim Ehres).

Vinterfynd: 1 ex 20-31.12 Avesta (Joakim Ehres). 9:e vinterfyndet.

FJÄLLVRÅK *Buteo lagopus*

Häckningar: 1 par Idre sn (Alf Nordin). 1 par Orsa kn (Lars-Göran Hansson, Lars Hansson, Thomas Jågas).

Åter ett dåligt år för arten. Häckningarna under 90-talet har varit 2,2,5 och 2.

Vinterfynd: 1 2K jan-mars Hamre, Hovran (Jan Forslund m.fl.). Ytterligare 1 ex jan-mars Hamre-Tviksta, Hovran (Jan-Erik Westlund). 2 ex jan-feb Djura, Leksands kn (Pelle Florell, Åke Tidigs m.fl.). 1 ex 3.2 samt 19.2 Halvars, Borlänge kn (Gunnar Bäck, Hans Hedin).

Under december 93 fanns 1 ex vid såväl Hamre som Djura men bägge dessa fick alltså sällskap under januari.

FISKGJUSE *Pandion halietus*

52 rapporterade häckningar är en ökning från fjolårets 45 par. Dessutom tillkommer 4 troliga häckningar. Fördelningen på kommuner var enligt följande, med 91-93 års antal inom parentes. Avesta 10 (10,0,0), Hedemora 11 (14,3,15), Säter 4 (2,3,3), Smedjebacken 1 (2,1,4), Ludvika 2 (1,1,1), Borlänge 2 (0,1,1), Gagnef 1 (0,1,0), Falun 3 (0,4,5), Leksand 1 samt 4 troliga (3,2,3), Vansbro 7 (6-7,4,9), Malung 2 (1,1,2), Rättvik 1 (0,0,0), Mora 2 (1,1,2), Orsa finnmark 0 (0,0,1) samt Älvdalen 4 (1,3,3).

En uppskattning av det egentliga antalet par kommunvis gjord utifrån de senaste fyra årens rapporter ser ut som följande. Avesta 10, Hedemora 15, Säter 5, Smedjebacken 5, Ludvika 3, Borlänge 2, Gagnef 1, Falun 5, Leksand 5, Vansbro 10, Malung 2, Rättvik 1, Mora 2, Orsa finnmark 1 samt Älvdalen 5. Totalt ger det 70-75 par i landskapet. I boken Dalarnas fåglar uppskattas antalet till minst 100 par.

TORNFALK *Falco tinnunculus*

Häckningar: 109 häckningar inrapporterade vilket är det högsta antal som någonsin rapporterats. Kommunfördelningen var, med 92-93 års antal inom parentes enligt följande. Avesta 1 (1,0), Hedemora 5 (0,0), Säter 2 varav 1 i holk (0,0), Smedjebacken 1 (0,0), Ludvika 2 (0,3), Borlänge 9 varav 3 i holk (4,8), Gagnef 2 (0,0), Falun 1 (0,1), Leksand 27 varav 24 i holk (25,16), Vansbro 3 (0,0), Rättvik 0 (0,0), Malungs sn 27 varav 23 i holk (26,37), Lima sn 11 varav 6 i holk (19,14), Transtrands sn 0 (0,0), Mora 1 (0,0), Orsa 0 (0,0) samt Älvdalen 18 (18,8).

Ökning i de flesta kommuner. Holkprojekten i t.ex Malung, Leksand och Borlänge har helt klart gynnat arten. Av de 24 holkhäckningarna i Leksand lyckades 18. 1 Malung var antalet



Tornfalk.

Foto: Tero Niemi

lyckade 22 och i Lima 10. Ett betydande antal tornfalksungar blev ringmärkta under året, nämligen 135 i Malung, 50 i Lima och 39 i Älvådal.

Vinterfynd: 1 hane 1.1-28.2 Rudorna, Borlänge kn (Gunnar Bäck, Lars-Erik Nilsson m.fl.), 1 hane jan-mars Bälterbo, Hedemora kn (Jan-Erik Westlund), 1 ex (ev. samma) 3-8.1 Motorstation, Hedemora kn (Joakim Ehms, Jan Forslund), 2 ex 1.12 Naglarby, Sätters kn (Fredrik Friberg m.fl.), 1 hane 3.12 Bälterbo, Hedemora kn (Jan-Erik Westlund), 1 ex 3.12 Yttre Svärdsjö, Borlänge kn (Eddine Hodi, Yngve Johansson), 1 hane 27.12 Islingby, Borlänge kn (Gunnar Bäck).

2 tornfalkar övervintrade vintern 93/94, medan åtminstone 3 fanns kvar i december.

*AFTONFALK *Falco vespertinus* (14, 3)

1 2K samt 1 ad hane 27.5 Lindängat (Magnus Strömberg). 1 ad hane 30.6 Lusmyren, Borlänge kn (Fredrik Friberg, Birgitta Rune).

Första gången i Dalarna som två fåglar uppträder tillsammans. Fyndet i Borlänge är det andra i kommunen medan Orsafyndet är de första och även det nordligaste. Hedemora kommun står med tre fynd, Falun, Mora och Gagnef har två vardera medan den har sett en gång i Avesta, Vansbro, Smedjebacken och Ludvika.

LÄRKFALK *Falco subbuteo*

Nordliga och västliga fynd: 1 ex 19.6 Gammelsättersvallen, Nipfjället (Bertil Rahm m.fl.), 1 ex 20.6 centrala Idre (Bertil Rahm m.fl.). Från Malungs sn föreligger 7 rapporter.

JAKTFALK *Falco rusticolus*

Flera fynd från fjälltrakterna i juni men de enda söder om fjällområdet är ännu under behandling.

PILGRIMSFALK *Falco peregrinus*

* 1 ad 8.1 Stormyren, Mora-noret, Mora kn (Magnus Strömberg), 1 ex 2.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund), 1 ex 10.5 Bredsjönäs, Malungs sn (Christina Enfjäll), 1 ex juli Leksands kn (Kjell Leander), 1 ex 26.7 Rörbäcksnäs, Lima sn Billy Ragård), 1 IK 6.8 Gassarvet, Leksands kn (Conny Land), 1 ex 18.8 Ytermo, Leksands kn (Gunnar Lind), 1 ex 27.8 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund), 1 ad 31.8 Moje, Gagnefs kn (Lisbeth Liss), 1 ad hona 10.9 Orsa camping, Orsa kn (Lars Hansson), 1 IK 16.9 Hötjäm (Bertil Rahm).

Januarifyndet är det första vinterfyndet i landskapet. Under året genomfördes en lyckad hacking i Leksandsstrakten och 3 ungar kom på vingarna. Det är möjligt att några av fynden från Leksand härrör från dessa fåglar.

DALRIPA *Lagopus lagopus*

Fynd i område 2 och 3: 1 ex 13.3 Mellanvalsan, Borlänge kn (Inga-Lill Paulsen-Andersson), 1 ex 3.12 Grossen, Vansbro kn (Tarja Hekkala), 3 ex 10.12 Skalet, Vansbro kn

(Rune Heens).

Flera kullar på myrar och stora hyggen över hela Malungs kn, fler än 1993, men inte lika vanlig som 1992 (flera observatörer gm Börje Dahlén).

FJÄLLRIPA *Lagopus mutus*

Inga häckningar eller större ansamlingar rapporterade. Endast enstaka ex på Nipfjället och Långfjället i Idre sn (Dala 212, Jan Wilhelmsson m fl).

RAPPHÖNA *Perdix perdix*

2-6 ex 19.2-19.3 Islingby, Borlänge kn (Tunarapparna, Anders Danielsson, Magnus Elfving, Hasse Hedin, Sten-Erik och Ghia Bohlin), 5 ex 4.4 Hagelsnäs, Vika, Falu kn (Kalle Bergström), 1 hona 16.5 Romme, Borlänge kn (Gunnel Johansson, Åke Johansson), 1 sp 26.6 Rommeholen, Borlänge kn (Bertil Rahm) samt 2 ex 29.8 Limsjön (Sten-Erik Bohlin).

Ett flertal ex, troligen utsläppta, observerades vid skolan i Insjön, Leksands kn, under augusti (Mats Knutsson gm Henry Polack). Även runt Borlänge förekommer utsläpp.

VAKTEL *Coturnix coturnix* (-,8)

1 ex 7.6 - 31.7 Limå bruk, Leksands kn (Mats Stenemark, Conny Land), 1 sp 18.6 Östra Saxen, Grangårde, Ludvika kn (Pelle och Anette Adenäs), 1 sp 27.6 - 6.7 Oljonsbyn, Orsa kn (Bengt Oldhammer m fl), 1 sp 3.7 - 13.7 (2 sp 8.7) Dalvik, Borlänge kn (Lars Antonsson, Hasse Hedin, Tommy Johansson m fl), 1 sp 8.7 Nordanby, Hedemora kn (Jan-Erik Westlund), 1 sp 12.7 Solvarbo, Sätters kn (Sten-Erik och Ghia Bohlin) samt 1 sp 21.8 Kyrkbyttjärn (Fredrik Friberg)

1993 hördes 10 fåglar så årets resultat är ganska likartad. 1990 resp. 1991 noterades 7 resp. 3 fåglar. Fyndet i Grangårde är det andra för Ludvika kn.

VATTENRALL *Rallus aquaticus*

4 sp "hela säsongen", Limsjön (Staffan Müller), 1-2 ex 24.4 - 22.5 Norrviken-Sollerön, (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Magnus Strömberg), 4 ex 26.4 Svinesjön (Jan Forslund), 1 sp 21.5-11.6 (2 sp 7.6) Ärtsjön, Bjursås, Falu kn (Lotta Bonde, John-Erik Ringsén, Fredrik Friberg, Johan Lindholm, Sten-Erik Bohlin), 1 ex 26.5 - 11.7 (2 sp 13.6) samt 2 grymtande 21.8 Kyrkbyttjärn (Sten-Erik Bohlin, Peter Sjö, Lars Wallström, Fredrik Friberg), 1 ex 28.5, 2 ex 1.7 och 1 sp 4.7 L Holmsjön (Gunnar Bäck, Bo Eriksson, Lars Antonsson, Hasse Hedin m fl) samt 1 ex 22.6 Flinesjön (Jan Forslund).

28 ex 1992 och hela 35 ex 1993 följdes av det mer normala antalet 16-17 ex. Säkra lokaler för arten är Norrviken, Limsjön, Kyrkbyttjärn samt Svinesjön. Dessa lokaler stod i år för 11-12 av rallarna.

SMÅFLÄCKIG SUMPHÖNA *Porzana porzana* (-,4)

1 sp 10-14.5 Lindängat (Lars Hansson, Thomas Jågas m fl), 1 sp 3.6 Somnboviken (Anders Larsson), 1 sp 7-9.6 Flinesjön (Fredrik Friberg, Stefan Svensson) samt 1 sp 12.7

Storängat, Saxdalen, Ludvika kn (Bertil Rahm). Efter en svag ökning av antalet ex sedan mitten av 80-talet var vi tillbaka på endast fyra rapporterade ex. Vid den "stora" sumphönslokalen Limsjön hördes ifjol bara ett ex och i år saknades den alltså helt.

KORNNARR *Crex crex*

1 sp "juni" N tornet, Limsjön (Staffan Müller), 1 sp 1.6 Lusmyren, Borlänge kn (Peter Sjö, Sune Norström, Ulla Olofsson, Bo Eriksson), 1 sp 7.6 - 13.6 Grängshammars, Sätters kn (Hasse Hedin, Elvi och Torkel Hedgren, Gunnel och Åke Johansson), 1 ex 8.6 - 20.6 Rommeholen, Borlänge kn (Ulla Olofsson, Johan Gelting Nyström, Gunnar Bäck, Fredrik Friberg, Lotta Bonde), 1 sp 10.6 By, Avesta kn (Mats Forslund), 1 ex 10 - 22.6 L Holmsjön (Gunnar Bäck, Fredrik Friberg, Hanna Furugård, Bo Eriksson, Yngve Johansson), 1 ex 12.6 Hedby, Djura, Leksands kn (Jan-Erik Petters gm Gunnar Lind), 1 sp 16-30.6 Jäderholmen, Avesta kn (Lars Östlund), 2 ex 22.6 Älvgården, Husby, Hedemora (Jan Forslund), 1 sp 24.6 Storbyn, By, Avesta (Mats Forslund), 4 sp 25.6 Vikbyn-Hamre-Brunna- Nibble, Hovran (Jan-Erik Westlund), 1 ex 25.6 Trollbosjön (Jan Forslund), 3 sp 26.6 Alderbäcken- Sörbo, Borlänge kn (Hasse Hedin), 1 ex 26.6 Bingmyra, Gagnefs kn (Conny Trogen, Anders Pettersson), 1 ex 16 - 17.7 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund, Jan Forslund).

Bara 21 ex mot förra årets rekordartade 57 ex trots att den var riksinventeringsart och kolades upp extra noga. Anmärkningsvärt är också att det bara var sex av kornnarrarna som spelade mer än en natt på samma lokal. Även i övriga landet hade arten ett sämre år än normalt för de senaste åren.

RÖRHÖNA *Gallinula chloropus*

Häckningar: 1 par (4 juv), Kastjärn, Ludvika kn (Thorild Jonsson, Magnus Köpman m fl), 1 ex var kvar till mitten av november (Pelle Adenäs), 2 par (4 juv), Kyrkbyttjärn (Fredrik Friberg, Stefan Svensson, Peter Sjö, Kalle Bergström, Sten-Erik Bohlin m fl), 1 par (misslyckad häckning) Önsbacksdammen, Falu kn (Fredrik Friberg, Lars Wallström).

Trolig häckning: 1 par, (3 juv 21.10), Marnästjärn, Ludvika kn (Jan Nordin, Helene Malmberg, Magnus Köpman).

Övriga fynd: 1 ex 25.4 samt "maj", Limsjön (Thomas Henriksson, Staffan Müller), 1 ex 28.4 och 1-2.5 Hessesjön, Borlänge kn (Yngve Johansson, Ulla Olofsson, Hasse Hedin) samt 1 ex 21.5 Gällingsflöttjärnen, Malungs sn (Börje Dahlén).

4 häckningar är samma summa som för 1993 men lokalerna är helt andra.

Fjölårets lokaler kollades upp men saknade i år arten. De övriga fynden minskade starkt ifrån fjölårets 9 lokaler till årets 4 (inkl. den troliga häckningen).

Fyndet i Malung kan anses som långt åt nordväst men enligt Dalarnas Fåglar så sågs arten nästan årligen, under 80-talet, inom kommunen. Lagg märke till novemberfyndet. En gång tidigare, 1974, har arten setts i november. Även det fyndet var vid Kastjärn.

SOTHÖNA *Fulica atra*

Stora ansamlingar: 162 ex 11.9 samt 296 ex 21.9 Södra Hörken, Grängesberg, Ludvika kn

(Bertil Rahm) samt >100 ex 26.8 Kyrkbyttjärn (Sten-Erik Bohlin).

Nordvästliga fynd: 1 ex 25.4 Bullsjönoreet, Rommarheden, Malungs sn (Mats Nordhag) samt 2 ex 2.8 Laxvadet, Lima sn (Bo Sjöberg).

4-5 fyndet inom Malungs kommun och det första i Lima socken.

TRANA *Grus grus*

Stora ansamlingar (>100 ex): 125 ex 8.4 Älvgården, Hedemora kn (Berndt Söderlund), 150 ex 10.4 Kalvruman, Sätters kn (Bo Eriksson), 120 ex, varav 3 var färgningmärkta av Börje Flygar, 12.4 Äppelbo, Vansbro kn (Hans-Erik Eriksson, Bror-Erik Larsson, Börje Flygar), >100 ex 27.8 Duvåker, Flinesjön-Dalälven, Hedemora kn (Sten-Erik och Ghia Bohlin) samt 100 ex 5.9 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund).

Sen obs: 20 ex 11.11 Sälen, Äppelbo, Vansbro kn (Rune Heens).

Mycket dåligt häckningsresultat i Malung för andra året i rad. Endast 3-4 lyckade häckningar kända. (Bror-Erik Larsson, Börje Flygar, Hans-Erik Eriksson, Börje Dahlén m fl).

STRANDSKATA *Haematopus oedichenemus*

Avesta kn: 3 fynd av totalt 5 ex

(Mats Forslund, Berndt Söderlund).

Hedemora kn: 4 fynd av totalt 4 ex

(Jan-Erik Westlund, Johan Lindholm,

Jan Nordin, Helene Malmberg m fl).

Falu kn: 2 fynd av 2 ex (Olle Ekman).

Ludvika kn: 2 fynd av totalt 2 ex

(Magnus Köpman, Pelle Adenäs,

Gunnar Westman m fl). Leksands kn: 6

fynd av totalt 8 ex (Conny Land,

Bogdan Persson, Anders Hans, Göte

Bergkvist m fl).

Rättviks kn: 1 fynd av 1 ex (Lars och

Anna Maria Thalén, Rolf Björk), Mora

kn: 3 fynd av totalt 5 ex (Lars-Göran

Hansson, Magnus och Jenny

Strömberg, Lars Hansson, Knut och

Monica Paulsrud m fl). Orsa kn: 8 fynd

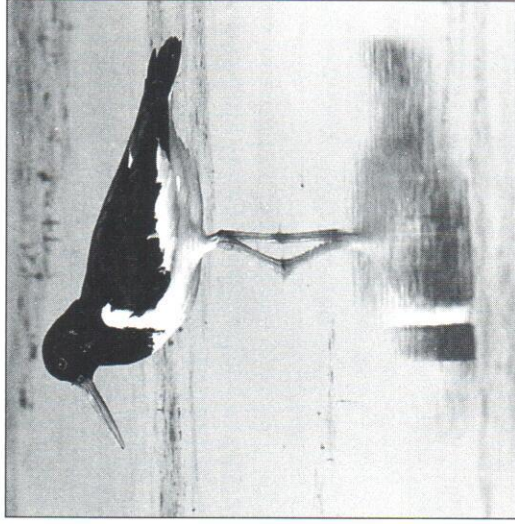
av totalt 14 ex (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson, Magnus Strömberg, Bengt Oldhammer).

Malungs sn: 1 fynd av 1 ex (Mikael Larsson).

Sen observation: 1 ex 1.12 Yttermo, Leksands kn (Sigvard Lind).

Totalt 30 fynd av totalt ca 42 ex. Är det många samma ex som drar runt i Siljanstrakten?

Inga fynd från strandskatesäkra Sätters eller Borlänge kn! Fynddatumet visar en tydlig koncentration i april och maj. Endast fyra fynd i juni och inga fynd i juli-augusti! Bara fem höstfynd. Största "ansamlingen" var 6 ex den 30.4 i Orsa (Lars Hansson).



Strandskata.

Foto: Svante Joelsson

MINDRE STRANDPIPARE *Charadrius dubius*

37-40 häckade par (samt 3 troliga häckningar) rapporterade: Hedemora kn: 2 par (Fredrik Friberg, Bengt Birath).

Sätters kn: 1 par (Peter Dahlin, Göran Johansson).

Borlänge kn: 10 par, varav 5 på Lusmyren, (Bo Eriksson, Ulla Olofsson, Gunnar Bäck).

Falu kn: 3 par (Olle Ekman).

Smedjebackens kn: 2-3 par (Håkan Dahlström) samt 1 trolig häckning (Claes-Göran Jansson).

Ludvika kn: 11-13 par, alla inom Hötjärnsområdet, (Bertil Rahm m fl).

Gagnefs kn: 1 par (Pelle Florell).

Leksands kn: 3 par (Sören Stenberg, Staffan Müller, Jan-Erik Petters) samt 1 trolig häckning (Bogdan Persson).

Rättviks kn: 3 par (Jan-Erik Pehrson, Stig Lindahl).

Malungs sn: 1 par (Hans-Olov Olsson) samt 1 trolig häckning (Bror-Erik Larsson).

Vid Hötjäm klarade sig mycket få ungar. Kan det ha varit för torrt och varmt, eller var det predation av måsar/frutar?

37-40 par är ytterligare ökning från fjolårets 29.

Ansamlingar (>15 ex): Inom Hötjärnsområdet sågs ofta >20 ex (Bertil Rahm m fl), 15 ex 10.7 Vassjön, Borlänge kn (Gunnar Bäck).

Sen observation: 2 ex kvar vid Hötjäm t o m 5.9 (Bertil Rahm).

STÖRRE STRANDPIPARE *Charadrius hiaticula*

Vårfynd: 1 ex 9.4 Fatburen (Peter Dahlin, Göran Johansson), 1 ex 1.5 Fornbybanken, Leksands kn (Anders Hans), 2 ex 28.5, 4 ex 29.5, 1 ex 1.6, 2 ex 4.6, 1 ex 12.6 Hötjäm (Bertil Rahm m fl), 1 ex 28.5 Fatburen (Fredrik Friberg, Johan Lindholm), 3 ex 28.5 samt 1 ex 2.6 Vassjön, Borlänge kn (Johan Gelling-Nyström, Magnus Elfving, Yngve Johansson) samt 3 ex 29.5 Tisjökölen, Lima sn (Bror-Erik Larsson, Hans-Erik Eriksson).

Fynden i april och början av maj är fåglar från den sydliga, längs kusterna, häckande populationen medan fåglarna i skiftet maj/juni är förbi-träckare från de arktiska populationerna. Fyndet i Tisjön 29.5 skulle dock kunna betraktas som "fynd under häckningstid".

Stor ansamling: 22 ex 10.9 Orsa camping, Orsa kn (Lars Hansson).

FJÄLLPIPARE *Charadrius morinellus*

Sydlig häckning: 1 ex med häckningsbeteende 1.7 Hundfjället, Transtrands sn (Birger Johansson). Fjällpipare häckar för övrigt på Nipfjället och Långfjället, Idre sn.

Ansamling: 22 ex, varav 15 ex i flock, 15.6 Storrätteshognas sydsuttning, Långfjället (Fredrik Friberg, Johan Lindholm, Stefan Svensson).

Inga rapporter om fjällpipare utanför fjällen har kommit in.

KUSTPIPARE *Pluvialis squatarola*

1 ex 17.7 Österviken, Avesta kn (Berndt Söderlund), 5 ex 3.8 Hötjäm (Yngve Hareland),

3 ex 9.9, 2 ex 10.9 Vassjön (Tunarrapparna, Yngve Johansson, Ulla Olofsson), 2 ex 10.9 Orsa camping, Orsa kn (Lars Hansson), 1 ex 12-13.9 Vassjön (Yngve Johansson, Gunnar Bäck), 11 ex 13.9 Hötjäm (Bertil Rahm), 2 ex 14.9 Vassjtjärn (Yngve Johansson, Gunnar Bäck), 1 ex 15.9 Limsjön (Ingemar Andell), 2 ex 15-16.9 Naglarby, Sätters kn (Yngve Johansson, Eddine Hodi), 1 ex 17.9 Hötjäm (Bertil Rahm), 1 ex 29.9 Jan Matts, Hötjäm (Bertil Rahm) samt 1 ex "september" Limsjön (Staffan Müller).

11 fynd av totalt 33 ex är ett mycket magert resultat som gick igen på de flesta arktiska vadare inte bara hos oss utan i hela Sverige. Lägg dock märke till alla fynden från nyrestaurerade Vassjön.

TOFSVIPA *Vanellus vanellus*

Stora ansamlingar (>100): Som mest 100 ex april-sept Limsjön (Staffan Müller). 150 ex 2.7 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund), 200 ex 9.7 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund). 125 ex 8.8 Kyrkbytjärn (Sten-Erik Bohlin). 200 ex 12.8 Yttre Svärdsjö, Borlänge kn (Bo Eriksson). 200 ex 25.8 Kyrkbytjärn (Lars Wallström). 176 ex 26.8 Kyrkbytjärn (Sten-Erik Bohlin). >100 ex 27.8 Svinesjön (Sten-Erik Bohlin). 100 ex 28.8 Sonnboviken (Berndt Söderlund). 100 ex 2.9 Faxen, Borlänge kn (Tommy Johansson). 269 ex 3.9 Dalsjö, Borlänge kn (Gunnar Bäck). 200 ex 5.9 Fatburen (Berndt Söderlund). Ca 250 ex 11.9 Naglarby, Borlänge kn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm). 350 ex 21.9 Naglarby, Sätters kn (Bo Eriksson). >100 ex 25.9 Uppbotjärn, Fäggeby, Sätters kn (Sten-Erik och Ghia Bohlin).

KUSTSNÄPPA *Calidris canutus*

Vårfynd: 1 ex (vinterdräkt) 15.5 Hötjäm (Pelle Adenäs) och 1 ex (sommardräkt) 27-28.5 Hötjäm (Bertil Rahm, Jan Nordin, Helene Malmberg). En ännu obekräftad uppgift finns även på ett ex i slutet på maj vid Hällagrundet, Hovran.

Dessa fynd är de första vårfynden för rapportområdet.

Övriga fynd: "Några ex hördes" 6.8 Hötjäm (Pelle Adenäs), 1 ex 21.8 Myckelbybadet, Hedemora kn (Fredrik Friberg) och 2 ex 29.8 Limsjön (Sten-Erik Bohlin). 3 höstfynd är den klart minsta summan som har noterats i Dalarna på många år.

Under 1993 t.ex noterades ca 250 ex.

SANDLÖPARE *Calidris alba* (82,4)

1 ex 7.8 Österviken, Avesta kn (Berndt Söderlund), 1 juv 17.8 - 19.8 Dragsängarna, Leksands kn (Anders Hans, Bogdan Persson, Lars Hansson), 1 juv 10.9 Myckelbybadet, Hedemora kn (Hanna Furugård, Fredrik Friberg) samt 1 ad 13.9 Hötjäm (Bertil Rahm).

För andra året i rad ett mycket fåtaligt uppträdande av arten. Även 1993 sågs 4 ex.

SMÅSNÄPPA *Calidris minuta*

Vårfynd: 2 ex 15.5 Hötjäm (Pelle Adenäs) och 1 ex 28.5 Fatburen (Fredrik Friberg, Johan Lindholm).

Ca 59 ex observerade under höststräcket (13.7 - 27.9):

Hedemora kn: 3 fynd av totalt 3 ex (Jan-Erik Westlund, Fredrik Friberg, Hanna Furugård, Peter Dahlin, Göran Johansson m fl).

Borlänge kn: 2 fynd av totalt 5 ex, alla vid Vassjön (Gunnar Bäck, Yngve Johansson, Tommy Johansson).

Falu kn: 4 fynd av totalt ca 8 ex (Fredrik Friberg, Kalle Bergström, Lars Wallström, Johan Lindholm, Hasse Hedin m fl).

Ludvika kn: 5 fynd av totalt minst 9 ex, alla vid Höjäm (Magnus Köpman, Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Thorild Jonsson m fl).

Leksands kn: 10 fynd av totalt minst 29 ex (Torvald Tranetoft, Anders Hans, Conny Land, Arne Reldin, Bogdan Persson m fl). Som mest 10 ex 27.9 vid Limsjön (Magnus och Yngve Elfving).

Orsa kn: 3 fynd av totalt 5 ex vid Orsa camping (Lars Hansson, Thomas Jågas, Magnus Strömberg).

Även för denna art ett klen resultat. Förra året rastade t.ex 80 ex enbart vid Höjäm, mot 9 ex i år. Det var bara Leksands kn som uppvisade en positiv trend.

MOSNÄPPA *Calidris temminckii*

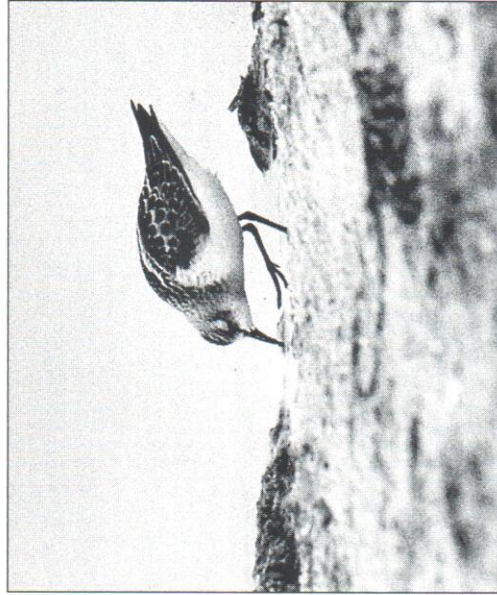
Tidig obs: 1 ex 22.4 Lindängget (Lars Hansson). Fyndet utgör det första i april.

Ansamling (>10 ex): 23 ex 20.5 Fatburen (Hanna Furugård, Fredrik Friberg), 10 ex 22.5 Fatburen (Jan-Erik Westlund), 10 ex 25.5 Vassjön (Johan Gelting-Nyström) samt 10 ex 27 - 28.5 samma lokal (samma ex?), (Johan Gelting-Nyström, Anders Danielsson, Yngve och Magnus Elfving).

Inget fynd detta år från eventuella häckningsområdet i norr.

SPOVSNÄPPA *Calidris ferruginea*

5 ex sommarträkt 14.7 samt 2 ex sommarträkt 15-16.7 Höjäm (Bertil Rahm, Thorild Jonsson, Pelle Adenäs, Jesper Jönsson, Peter och Petter Ohlsson), 1 ex 16.7 Jan Matts, Höjäm (Bertil Rahm), 4 ex 17.8 Kyrkbyttjärn (Kalle Bergström), 1 ex 21.8 Österviken, Avesta (Bertil Rahm, Thorild Jonsson, Jan-Olov Hedblad), 1 ex 25.8 Tisken, Falu kn (Lars Wallström), 1 ex 27.8 Myckelbybadet, Hedemora kn (Hanna Furugård, Fredrik Friberg), 2 ex 29.8 Limsjön (Sten-Erik Bohlin), 3-4 ex 2-3.9 Orsa camping, Orsa kn (Lars Hansson m fl), 1 ex 10-11.9 samma lokal (Lars Hansson) samt 1 juv 13.9 Höjäm (Bertil Rahm).



Småsnäppa.

Foto: Svante Joelsson

1

KÄRRSNÄPPA *Calidris alpina*

Vårfynd: 1 ex 13.3 (!) Legranäs, Mora kn (Magnus och Jenny Strömberg, Lars Hansson), 1 ex 4.4 Hammen, Smedjebacken (Håkan Dahlström), 1 ex 22.4 samt 26.4 Lindängget (Lars Hansson), 1 ex 22.5 Fatburen (Fredrik Friberg, Johan Lindholm), 1 ex 23.5 Hovran (Jan Hellström, Leif Lejdelin, Tommy Persson), 1 ex 27 - 28.5 Hälla, Hovran (Ralf Lundmark, Jan Nordin, Helene Malmberg, Fredrik Friberg, Johan Lindholm, Hasse Hedin, Yngve Johansson) samt 1 ex 1.6 Höjäm (Bertil Rahm).

Fyndet i Legranäs är extremt tidigt och naturligtvis det första marsfyndet. Underligt nog följdes det av minst 2 fåglar i april. Även majfynden var fler än normalt.

Största rapporterade ansamlingen under höststräcket är 35 ex 12.9 vid Olsnäsviden, Leksands kn (Conny Land).



Kärrsnäppa.

Foto:

Svante Joelsson

MYRSNÄPPA *Limicola falcinellus*

Fynd under häckningstid: På fjolårets lokal inom Idre sn sågs 2 ex 21.6. Den ena stöttes upp och en annan fågel spelade skadad (på annan del av myren). (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson). På en annan myr inom Idre sn varnade 1 ex samtidigt som 1 par iaktogs på annan del av myren (spelande + uppstött) 20.6 (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson). 2 spelade 9.6 samt 11.6 på myr inom Mora kn (Hans Hedin, Yngve Elfving, Tunarapparna).

Övriga fynd: 1 ex 22.5 Hovran (Jan Forslund), 1 ex 25-26.5 Höjäm (Bertil Rahm, Thorild Jonsson), 1 ex 27.5 Vassjön (Johan Gelting-Nyström, Yngve och Magnus Elfving, Anders Danielsson), 3 ex 27.5, 2 ex 28.5 Hälla, Hovran (Ralf Lundmark, Jan Nordin, Helene Malmberg, Jan Forslund, Yngve Johansson m fl), 1 ex 4-5.6 Höjäm (Bertil Rahm, Jesper Jönsson).

Inga höstfynd rapporterade.

BRUSHANE *Phiomachus pugnax*

Häckningar: Minst 5 par på Tisjökölen, Tisjön (flera observatörer).

Fynd under häckningstid: 2 hanar + 1 hona "hela sommaren" vid Fatburen (Fredrik Friberg m fl) och 3 ex översomrade vid Limsjön (Staffan Müller).

Stora ansamlingar (>50 ex): Ca 75 ex Tisjökölen, Tisjön 15.5 (Hans-Erik Eriksson, Per Lif), 50 ex 16.5 Fatburen (Joakim Ehrs), ca 90 ex 22.5 samma lokal (Fredrik Friberg, Johan Lindholm), 50 ex 17.8 Limsjön (Lars Hansson) samt 60 ex 21.9 Naglarby, Sätters kn (Bo Eriksson). Äldre stor ansamling: ca 500 ex 15.5.1992 Sörbogrundet, Hovran (Jan Forslund). Flokken är den största som noterats i Dalarna.

DVÄRGBECKASIN *Lymnocyptes minimus*

Vårfynd: 1 ex, spelande 24.4 Hälla, Hovran (Jan Forslund), 1 ex, spelande 26.4 Svinesjön (Jan Forslund) och 1 ex, spelande 5.5 Sörbogrundet, Hovran (Jan Forslund).

Höstfynd: 1 ex 1.10, 3 ex 2.10 Färan, Sätters kn (Hasse Hedin, Bo Eriksson, Yngve Johansson, Tunarapparna), 1 ex 2.10 Uppbotjärn, Fäggeby, Sätters kn (Peter Dahlin, Göran Johansson), 1 ex 5.10 Limsjön (Bogdan Persson), 2 ex 6.10 Färan, Sätters kn (Lars Antonsson), 1 ex 7.10 Lembo, Smedjebackens kn (Pelle Adenäs), 8 ex 7.10 Hälla, Hovran (Joakim Ehrs), 1 ex 8.10 Färan, Sätters kn (Bo Eriksson), 2 ex 8-9.10 Vintjärn, Falu kn (Olle Ekman), 1 ex 9.10 Sonnboviken, Avesta kn (Berndt Söderlund), 1 ex 11.10 Söppenmyran, Smedjebacken (Håkan Dahlström), 1 ex 12.10 Färan, Sätters kn (Hasse Hedin) samt 2 ex 16.10 Naglarby, Borlänge kn (Sten-Erik Bohlin).

Färan är en klassisk lokal att "stöta dvärgar" på under oktober men tydligt är att de rastar på betydligt flera lokaler. Lagg märke till hela 8 ex vid Hällagrundet.

DUBBELBECKASIN *Gallinago media*

2 ex 31.8-3.9 Moby, Malungs sn (Mats Nordhag), 1 ex 20-21.9 Moby, Malungs sn (Mats Nordhag, Hans-Erik Eriksson, Bror-Erik Larsson, Bertil Helmersson), 1 ex slutet av september Storbjörddet, Malungs sn (Harry Hedman), 1 ex 1.10 Fågelgården, Sunnansjö, Ludvika kn (Pelle Adenäs) samt 1 ex 2.10 Hötjärn (Bertil Rahm).

6 höstfåglar och ingen under våren. 1993 noterades 3 vårfåglar och ingen under hösten.

RÖDSPOV *Limosa limosa* (57, 4)

2 ex 24 - 29.4 Mora-Sundet-Sollerön (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson), 1 ex 25.4 Insjöbadet, Leksands kn (Bogdan Persson, Anders Hans), 2 ex 8.7 Lisjön (Pelle och Anette Adenäs) och 1 ex 2.7 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund).

I vanlig ordning fanns det rödspovar under våren i Siljansområdet. Fyndet i Lisjön är endast det andra inom Ludvika kn.

MYRSPOV *Limosa lapponica*

Vårfynd: 1 ex 22.4 Väsmån, Ludvika (Thorild Jonsson), sträckande ex hördes 12.5 Högberget, Ludvika stad (Pelle Adenäs).

Höstfynd: 1 ex 29.7 Långalen, NO Ingevallsbo, Sätters kommun (Ralf Lundmark), 1 ex 6.8 Hötjärn (Pelle Adenäs), 27 ex 21.8 Österviken, Avesta (Bertil Rahm, Thorild Jonsson Jan-Olov Hedblad), 1 ex 29.8 Limsjön (Sten-Erik Bohlin) samt 1 ex 27.9 Limsjön (Magnus och Yngve Elfving).

Lite drygt 30 ex på sydstreck kan jämföras med förra årets 350 ex! Trots allt är det resultatet det fjärde "bästa" sedan mitten av 80-talet. Övriga "bra" år var 1992 med ca 110 ex och 1990 med ca 50 ex.

SMÅSPOV *Numenius phaeopus*

Häckning: 1 par Valdalsbygget, Idre sn (Fredrik Friberg). Häckar regelbundet på 4-5 lokaler i Malungs sn och sannolikt i år också på Tisjökölen, Tisjön (Börje Dahln, Bror-Erik Larsson m fl). Rapporterad under häckningstid (spelande och varnande) från många lokaler inom Särna och Idre sn (Lars Östlund, Jan Wilhelmsson m fl). Inom myrfågelinventeringen i dessa kommuner noterades ca 30 par (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson).
Stor ansamling: 30 ex 17.6 Fulufjället, Särna sn (Jan-Erik Westlund).

STORSPOV *Numenius arquata*

Stora ansamlingar (>50 ex): 112 ex 21.4 Lindängat (Lars Hansson) och 92 ex 22.6 Trönö, Borlänge kn (Bo Eriksson, Yngve Johansson).

RÖDBENA *Tringa totanus*

Häckningar: 1 par vid Jan Matts, Hötjärn (2 juv) samt 1 par vid Hötjärn (ruvande) (Bertil Rahm m fl). Bedöms häcka med flera par på Tisjökölen, Tisjön: 1 par varnande 19.6 Freisnåset, Tisjön (Hans-Erik Eriksson, Börje Dahln), 1 par med unge vid Tisjökölen 30.6 (Gunnar Bäck) samt 5.8 (Hans-Erik Eriksson, Börje Dahln).

Under häckningstid finns flera rapporter om varnande ex från bl a Långfjället (Fredrik Friberg, Stefan Svensson, Johan Lindholm, Gunnar Bäck m fl), Flyn, Idre sn (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson), Björmskfjöt, Älvdalens sn (Lars-Olov Grund, Fredrik Jonsson), Vintjärn, Falu kn (Fredrik Friberg m fl) och Limsjön (Staffan Müller). Övriga inkomna rapporter från slutet av maj samt juni anger inget som indikerar häckning.

Arten har etablerat sig ordentligt som häckfågel inom landskapet. Tisjön är stamfäst men även vid lokaler som Hötjärn och Limsjön får den nu anses som regelbunden häckare.

***DAMMSNÄPPA** *Tringa stagnitilis* (3, 1)

1 ex 5-6.5 Sörbogrundet, Hovran (Jan Forslund, Pelle Adenäs).

Obekräftade uppgifter finns även om en dammsnäppa vid Hällagrundet, Hovran 27.5. Rrk efterlyser rapport!

GLUTSNÄPPA *Tringa nebularia*

Stora ansamlingar (>25 ex): 30 ex 4.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund) och 40 ex 7.8 Österviken, Avesta kn (Berndt Söderlund).

GRÖNBENA *Tringa glareola*

Stor ansamling (>50 ex): 50 ex 4.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund).

ROSKARL *Arenaria interpres*

1 ex 21.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund) och 1 ex 29.5 Jan Matts, Højjärn (Bertil Rahm, Mikael Ohlsson, Håkan och Marie Olsson).

SMALNÄBBAD SIMSNÄPPA *Phalaropus lobatus*

Vårfynd vid Højjärn: 1 ex 25.5 (Bertil Rahm), 5 ex 26.5 (Thorild Jonsson) samt 1 ex 29.5 (Bertil Rahm, Peter och Petter Ohlsson, Håkan och Marie Olsson).

Fynd under häckningstid: Tisjökölen, Tisjön: 2 par, parning, 29.5 (Hans-Erik Eriksson), 9 ex 2.6 (Lars Hansson), 5 ex 9.6 (Börje Pettersson), 2 honor 13.6 (Fredrik Friberg m fl), 1 ex 29.6 (Johan & Olle Westerling, Eva Olander), 4 ex 3.7 (Börje Dahlén, Hans-Erik Eriksson) samt 2-3 ex 9.7 (Per Ljf). Fosksjöarna, Långfjället 2 ex 21.6 (Dala 212), 1 hane 26.6 (Jan Wilhelmsson) och 1-2 ex 1-3.7 (Joakim Ehms, Lars Hansson). 2 ex 21.6 Näskilskölen, Idre sn (Fredrik Jonsson).

Höstfynd vid Jan Matts, Højjärn: 1 ex 10.8 (Sten-Erik Bohlin), 1 ex 12-13.8 (Magnus Köpman, Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Hans Lönnkvist), 1 ex 18.8 (Bertil Rahm) samt 1 ex 10-17.9 (Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Magnus Köpman, Peter och Petter Ohlsson m fl).

Observera den sena "långstannaren" i september! Højjärnsområdet stärker sin ställning som "säker" sträcklokal för de smalnäbbade. Har arten försvunnit som häckfågel från Fulufjället?

DVÄRGMÅS *Larus minutus*

Häckningar: Minst 4 par vid Örviken, Tisjön (Börje Dahlén, Hans-Erik Eriksson). 1 par Tisjökölen, Tisjön (Börje Dahlén, Hans-Erik Eriksson). 6 juv sågs vid Örviken och 1 juv vid Kölen. Årets första fåglar noterades 15.5 vid Tisjökölen.

Övriga fynd: 1 ad 2.5 Hamnen, Smedjebacken (Håkan Dahlström). 1 2K 9.5-6.6 Stora Holmsjön, dock 2 2K 30.5 (Yngve Johansson, Sune Norström, Owe Olsson m.fl.). 2 ad 15.5 Fatburen (Jan-Erik Westlund, Berndt Söderlund, Jan Forslund) samt 3 ad 18.5 samma lokal (Bertil Rahm, Yngve Johansson, Hans Hedin). 1 2K Tisjön 3.6 (Lars Hansson). 4 ad 8.7 Lisjön (Pelle & Anette Adenäs). 1 ad 15.7 Sonnbovikens (Berndt Söderlund). 1 1K 17.7 Hovran (Jan Forslund). 1 1K 27-28.8 Lindängnet (Lars Hansson, Tomas Jågas, Lars-Göran Hansson). 5 1K 10.9 Lindängnet (Lars Hansson, Tomas Jågas, Lars-Göran Hansson).

Ett bra häckningsår med minst 5 par i Tisjön. I övrigt följer arten mönstret väl från de närmaste åren med vårfynd vid Fatburen och Stora Holmsjön och höstfynd av ungfåglar vid Lindängnet. Sommarfyndet vid Lisjön är intressant, kanske kan det bli nästa häckningslokal i Dalarna.

FISKMÅS *Larus canus*

Stor ansamling: Minst 400 ex 20.4 Mastugnen, Hosjö, Falu kn (Fredrik Friberg).

Vinterfynd: 2 ex 4-8.2 Hamnen, Smedjebacken (Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Thorild Jonsson, Håkan Dahlström). 1 ex 7-12.2 Faluån, Falun (Sten-Erik Bohlin). Ca 30 ex hela december Barken, Smedjebackens kn (Håkan & Jan-Erik Dahlström). Arten sedd hela december, som mest 39 ex 8.12 Ludvika (Magnus Köpman m.fl). 1 1K 11.12 Bäsingen (Berndt Söderlund).

Ovanligt många kvar i december i Västerbergslagen.

SILLTRUT *Larus fuscus*

Vårfynd: 2 ex 26.3 Flinesjön samt troligen samma Sörbogrundet, Hovran (Jan Nordin, Helene Malmberg). 1 ad 1-3+6.4 Glöttret, Torsång, Borlänge kn (Hans Hedin, Yngve Johansson, Edine Hodi, Gunnar Bäck m.fl.). 1 ex 4.4 Fatburen (Jan Nordin). 1 ex 23.4 Igelsvik, Sollerön, Mora kn (Magnus Strömberg). 1 ex 24.4 ev. samma Sundet, Sollerön, Mora kn (Lars Hansson). 1 ex 3.5 Fatburen (Jan Forslund). 1 ex 23+26.5 Sörbo, Hovran (Berndt Söderlund, Jan-Erik Westlund). 4 ex 25.5 Österbyn, Svärdsjö, Falu kn (Olle Ekman).

Fyndet i slutet på mars och början på april är väldigt tidiga. En del äldre tidiga fynd av arten har på senare år ansetts gälla havstrut. En artikel om de bägge trutarnas uppträdande i landskapet kommer strax i FiD.

Sommarfynd: 2 ex 7.6 Lindängnet (Lars Hansson). 1 ex 12.6 Sonnboviken (Berndt Söderlund). 1 ex 26.6 Österbyn, Svärdsjö, Falu kn (Olle Ekman). 1 ex 21.7 Limsjön (Tony Tysk). 1 1K 3.8 Hamnen, Smedjebacken (Håkan Dahlström). 1 ex 9.8 Lindängnet (Lars-Göran Hansson). 1 1K 21.8 Myckelbybadet, Hedemora kn (Fredrik Friberg).

Höstfynd: 1 ex 13.9 Gensen, Vansbro kn (Erik Larsson). 1 ex 29.9 samt 1.10 Sonnboviken (Berndt Söderlund). Andra oktoberfyndet av arten.

HAVSTRUT *Larus marinus*

7 fynd av 8 fåglar i mars, 15 fynd av ca 25 fåglar i april, ca 12 fynd av ca 20 fåglar i maj. De besökta kommunerna under vårsträcket var Avesta, Hedemora, Smedjebacken, Ludvika, Borlänge, Falun, Orsa samt Mora.

I juni ses 1 3K 2.6 Hovran samt troligen samma 12.6. Den 24.6 ses 1 ad på samma lokal. Vid Myckelbybadet, Hedemora kn ses arten under hela månaden med som mest 9 ex (Fredrik Friberg). Från den 7.6 finns en rapport om en 1K fågel vilket skulle kunna tyda på att en häckning skett på platsen.

Under juli noteras 4 fynd och från augusti finns 6 fynd. Från september saknas helt fynd medan det i oktober däremot rapporteras 3 fåglar. Den senaste höstfågeln ses vid Borlänge BK, Runn 7.11.

Vinterfynd: 1 1K 23.12 Väsman, Ludvika (Pelle Adenäs). Första vinterfyndet i Dalarna.

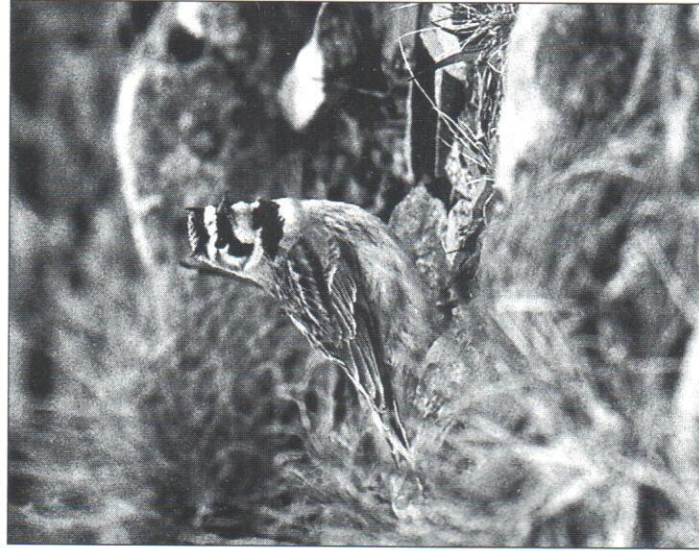
SILVERTÄRNA *Sterna paradisaea*

Häckningar: Minst 5 par Fulufjället (Bertil Rahm m.fl.). 4 par Örviken, Tisjön (Börje

TRÄDLÄRKA *Lullula arborea*

1 ex 2 ex 3.4 Västerbyhytta, Södebärke, Smedjebackens kn. (Jan Hellström, Hans-Erik Dahlström, Tommy Persson, Mats Eriksson, Pelle Adenäs). 2 ex 4.4 Lindängget (Magnus och Jenny Strömberg). 1 ex 21.5 Rog, Falu kn. (Sten-Erik Bohlin).

För fjärde året i rad ses arten vid Rog vilket tyder på en "fast" lokal. För övrigt mindre fynd av sträckande fåglar än de senaste åren.



Bergläarka.

Foto: Svante Joelsson

RÖDSTRUPIG PIPLÄRKA *Anthus cervinus*

Vårfynd: 1 ex 30.4 Heros, Smedjebackens kn (Håkan Dahlström). 1 ex 12.5 Lindängget (Thomas Jågas).

1 ex 14.5 Hötjärn (Janne och Börje Dahln, Bertil Helmersson, Per Lif m fl).

Höstfynd: 1 ex 19-20.8 Rog, Falu kn. (Sten-Erik Bohlin). 2 ex 26.8 Nyckelby, Borlänge kn. (Yngve Johansson).

1 ex 26.8 Lindängget (Lars Hansson). 1 ex 27.8 Lindängget (Thomas Jågas, Lars-Göran Hansson). 1 ex 30.8 Ytermo, Leksands kn. (Gunnar Lind). 1 ex 30.8 Dalsjö, Borlänge kn (Gunnar Johansson). 2 ex 31.8 Nyckelby, Borlänge kn. (Yngve Johansson, Bo Eriksson). 5 ex 2.9 Nyckelby, Borlänge kn (Yngve Johansson). 1-2 ex 2-5.9 Lindängget (Thomas Jågas,

Lars-Göran Hansson, Magnus Strömberg). 3 ex 3.9 Nyckelby, Borlänge kn. (Yngve Johansson). 1 ex 6-7.9 Nyckelby, Borlänge kn. (Hasse Hedin). 5 ex 6.9 Hälla, Hovran (Jan Forslund). 1-2 ex 10.9 Lindängget (Lars Hansson, Lars-Göran Hansson). 1 ex 10.9 Finsta ängar, Hedemora kn. (Jan Norrdin, Helene Malmberg). 1 ex 10.9 Fatburen (Peter Dahlin, Göran Johansson). Minst 4 ex 10.9 Jan Mattsdammen, Hötjärn (Bertil Rahm, Thorild Jonsson, Magnus Köpman, Peter och Petter Ohlsson). 1 ex 10-12.9 Hötjärn (Bertil Rahm, Pelle Adenäs, Thorild Jonsson). 1 ex 11.9 Naglarby, Sätters kn. (Fredrik Friberg, Johan Undholm). 2 ex Myckelbybadet, Hedemora kn (Fredrik Friberg, Johan Lindholm, Hanna Fungård, Anna Vestman). 1 ex 12.9 Nyckelby, Borlänge kn. (Hasse Hedin). 2 ex 12.9 Nyckelby, Borlänge kn. (Yngve Johansson). 1 ex 14.9 Fåran, Sätters kn. (Yngve Johansson). 8-10 ex 14.9 Hälla, Hovran (Joakim Ehms). 1 ex 25.9 Nedre Fåran, Sätters kn. (Hasse Hedin). 1 ex 25.9 Hörksbyn, Grängesberg, Ludvika kn. (Bertil Rahm).

Lägg märke till aprilfyndet vid Smedjebacken, det första för månaden. Annars normalt med några få (3) vårfynd och 53 ex under hösträcket. Höstfynden gjordes mellan 19.8 och 25.9. Ifjol gjordes fynd av 65 ex mellan 12.8 och 20.9. Lindängget, Nyckelby, Hällagrundet och Hötjärn är de dominerande lokalerna.

OBESTÄMD ÄRLA *Motacilla sp.*

Äldre fynd: 1 IK fågel 3-28.10.1992 Djura, Gagnef (Hans-Erik & Margareta Lärka, Pelle Florell).

Fågeln är rapporterad som gul- eller citronärla. Beskrivningen är för mager för att en grå-daskig gulärla skall uteslutas även om mycket tyder på citronärla. Bara att beklaga att inte fler hann se fågeln.

***ENGELSK SÄDESÄRLA** *Motacilla alba yarrellii* (2, 2)

Häckning: 1 hanne i sambäckning med vanlig hona VOfors Lima sn. 26.9 sågs hanne och 4 juv. (Kenneth Persson, Hans-Erik Larsson, Bror-Erik Larsson, Börje Dahlen).

Övrigt fynd: 1 hona 14.8 Heros, Södebärke, Smedjebackens kn. (Håkan Dahlström).

De tidigare två fynden är 1 ex 12.5 1973 Stimmerbo, Smedjebackens kn och 1 ex 1.5 1982 Hunsen, Falu kn.

Desutom är två fynd under behandling, bägge från Malungs kn 1977 resp. 1992. I Rrk:s arkiv finns ytterligare några fynd utan beskrivning. Även flera av dessa är från de västra delarna av landskapet så håll koll på sädesärlorna här.

FORSÄRLA *Motacilla cineræ*

Häckningar: 1 par Knutshyttan, Sätters kn. (Lars Antonsson, BO Eriksson, Ulla Olofsson m fl). 1 par Grängshammar, Sätters kn. (Elvi och Torkel Hedgren, Hasse Hedin). 1 par 24.6 Äråbadet, Lima sn. (Kenneth Persson, Hans-Erik Eriksson, Bror-Erik Larsson). 1 par 12.8 Joänge, St Tandån, Transtrands sn. (Kenneth Persson). 1 par Hedemora kn (Jan-Erik Westlund). 1 par Haggeån, Smedjebackens kn. (Håkan Dahlström, Pelle Adenäs). 1 par Säterdalen, Sätters kn. (Peter Dahlin, Berndt Larsson, Jan Forslund m fl).

*****ÖSTLIG** SVARTHAKAD BUSKSKVÄTTA** *Saxicola torquata maura* (0,1)

Äldre fynd: 1 IK 4.9 1993 Lindängnet (Magnus Strömberg).

Första fyndet i landskapet av denna östliga ras (art?) av svarthakad buskskvätta. Tyvärr försvann dock fågeln snabbt från platsen och kunde ej återfinnas mera. Tidigare finns ett fynd av en icke rasbestämd fågel den 1.7.1968 i Ludvika.

RINGTRAST *Turdus torquatus*

Häckning: 1 par 15.6 Storrätteshägna, Idre sn. (Fredrik Friberg, Stefan Svensson, Johan Lindholm, Anna Vestman).

Värfynd: 1 hane vid tre tillfällen i april S.Grimsåker, Malungs kn. (Mikael Larsson). 1 ex 13.4 V.Öfors, Lima sn. (Kenneth Persson). 1 hane 22.4 Heros, Smedjebacken (Håkan och Jan-Erik Dahlström). 1 par 23.4 Öje, Malungs sn. (Lennart Helmersson). 1 hane 24.4 Stora Hagen, Grängesberg, Ludvika kn. (Bertil Rahm). 1 hane 24.4 Halvars, Gonäs, Ludvika kn (Thorild Jonsson, Pelle Adenäs, Marie Olsson). 1 hane 24.4 "Fritte", ABB, Ludvika kn (Thorild Jonsson, Pelle Adenäs, Marie Olsson). 1 hane 27.4 Heros, Smedjebacken (Håkan och Jan-Erik Dahlström). 1 hane 28.4 Vikmanshyttan, Hedemora kn. (Jan-Erik Westlund).

1 hona 29.4 N.Lindberg, Leksands kn. (Sören Hjerpe). 1 hona 1.5 Grängshammar, Sätters kn. (Elvi och Torkel Hedgren). 1 hona 3.5 Heros, Smedjebacken (Håkan och Jan-Erik Dahlström). 2 ex hane+hona 4.5 Heros, Smedjebacken (Håkan och Jan-Erik Dahlström). 1 hane 10.5 Klemshyttan, Ludvika kn (Svante Rydberg).

Fynd under häckningstid: Minst 2 hannar och 1 hona 20.6 Nipfjället, Idre sn. 1 hane 27.6 Ulandsstugan, Nipfjället, Idre sn. (Jan Wilhelmsson). 2 sj. 27.6 Sjöhöjden, Älvdalens sn. (Gunnar). 1 hane 28.6 sydöstra slutningen Nipfjället, Idre sn. (Jan Wilhelmsson).

Höstfynd: 1 hane 1.10 Fågelgårdet, Sunmansjö, Ludvika kn. (Pelle Adenäs). 1 ad 3 - 4,10 Orsagatan, Borlänge kn. (Magnus Elwing).

16 fåglar på vårsträck under perioden 13.4-10.5. Lägg märke till att det den 24.4 hittades 3 hannar kring Ludvika.

RÖDVIINGETRÄST *Turdus iliacus*

Stor ansamling: 700 sträckande 2.10 Sonnboviken (Berndt Söderlund).

BJÖRKTRAST *Turdus pilaris*

Stora ansamlingar: 600 sträckande 15.10 Sonnboviken (Berndt Söderlund). 500 sträckande 16.10 Sörbo, Hovran, (Bernt Söderlund).

GRÄSHOPPSSÅNGARE *Locustella naevia*

3 häckningar konstaterades. 2 vid Lusmyren, Borlänge kn och 1 vid Lilla Holmsjön (Yngve Johansson, Bo Eriksson, Gunnar Bäck).

1 övrigt 91 sjungande fåglar med följande kommunfördelning (92 och 93 års antal inom parantes):

Avesta 10 (10,52), Hedemora 17 (35,11), Säter 11 (4,8), Borlänge 27 (29, 31), Smedjebacken 8 (1,2), Ludvika 1 (1,1), Falun 6 (5,4), Gagnef 0 (3,0), Leksand 7 (4,9), Rättvik 0 (0,1), Vårsbro 0 (1,0), Mora 0 (1,1), Orsa 4 (2,4).

Arten minskade något från 1993 års 124 ex. Man bör dock ha i åtanke att då inventerades Avesta kn noggrant med hela 52 ex som följd. Detta är noterades, liksom för 1992 10 ex. Mest märkbara ökningen stod Smedjebackens kn för med 8 ex mot fjolårets 2.

Rättelse från 1993: Arten rapporterades häcka i Limsjön med 3 par. Gunnar Lind har brevledes meddelat att "vad gräshoppssångaren beträffar finns inga tecken på häckning".

FLODSÅNGARE *Locustella fluviatus* (162, 7)

1 sj 30.5-3.6 Lusmyren, Borlänge kn (Ulla Olofsson m.fl.). 1 sj 1-2.6 samt troligen samma 18.6 Karlslundstjärn, Falu kn (Lars Wallström, Lotta Bonde m.fl; Kalle Bergström). 1 sj 2-5.6 Nibble, Hovran (Berndt Söderlund) samt troligen samma 18.6 Brunna, Hovran (Jan-Erik Westlund). 1 sj 10.6 Karlbo, Avesta kn (Mats Forslund m.fl.). 1 sj 25.6-4.7 Flatenberg, Smedjebackens kn (Håkan Dahlström m.fl.). 1 sj 11.7 Ljusterbro, Sätters kn (Peter Dahlin m.fl.). 1 sj 16-21.7 Lilla Holmsjön (Yngve Johansson).

Sju flodsångare är en nedgång till under normalt efter fjolårets rekordhöga 21 ex. Genomsnittligt årsantal de senaste fem åren är inte fullt 15 ex. (89:16, 90:10, 91:11, 92:15, 93:21). Inget fynd noterades norr om Falun.

SÄVSÅNGARE *Acrocephalus schoenobaenus*

Nordliga fynd: 1 sj 22.5 Norrviken (Magnus Strömberg). 1 sj 3.7 Lindängnet (Lars-Göran Hansson). Dessutom ringmärktes 9 ex vid Lindängnet.

Övriga ringmärkningsiffror var bl.a 102 ex vid Hällagrundet, Hovran och 69 ex vid Limsjön.

BUSKSÅNGARE *Acrocephalus dumetorum* (36,6)

* 1 sj 10.6-22.7 Lusmyren, Borlänge kn (Sune Norström, Hans Hedin m.fl.). * 1 sj 12-18.6 Kaplanoret, Grangårde, Ludvika kn (Peter & Petter Ohlsson m.fl.). * 1 sj 4-ca 10.7- Tylla, Torsång, Borlänge kn (Yngve Johansson m.fl.). Dessa tre fåglar finns dokumenterade på band.

Dessutom tillkommer 1 sj hela juni Vikmanshyttan, Hedemora kn (Jan-Erik Westlund). *1 sj 22.6 Hamre, Hovran (Jan Forslund). 1 sj 3.7 Husby kyrka, Hedemora (Jan-Erik Westlund m.fl.). Hovranfågeln finns skriftligt beskriven medan de övriga två helt saknar beskrivning.

KÄRRSÅNGARE *Acrocephalus palustris*

Häckningar: 6 par Lusmyren, 3 par Rommeholen och 1 par Lilla Holmsjön, samtliga lokaler inom Borlänge kn (Sune Norström, Yngve Johansson, Bo Eriksson).

Övriga fynd: 36 sj fåglar noterades.

socken. Höstfynden gjordes i Avesta, Borlänge, Smedjebacken, Ludvika, Falu, Leksand och Orsa kommuner.

Äldre fynd: 1 ex 20.2.93 Fryksås, Orsa kn (Magnus Köpman).

BÄNDELKORSNÄBB *Loxia leucoptera* (49,0)

Äldre fynd: 5-10 ex "en dag i aug-sept" Lövhuddan, Falu kn (Johan Lindholm).

ROSENFINK *Carpodactes erythrinus*

För andra året i rad en hög ringmärkningssumma vid Hällagrundet, Hovran. 50 ex ringmärktes (Jan Forslund m.fl.). 1993 fångades 74 ex där.

TALLBIT *Pinicola enucleator*

Vårfynd: 2 ex 29.3 Östra skolan, Grängesberg, Ludvika kn (Bertil Rahm). 3 ex 16.3 Rog, Falu kn (Sten-Erik Bohlin).

Höstfynd: Obest. antal (hört) 11.10 Nittkvam, Ludvika kn (Sten-Erik Bohlin). 2 ex 3.11 Storknösen, Malungs sn (Bror-Erik Larsson). 1 ex 8.11 Rotberget, Malungs sn (Bror-Erik Larsson). Obest. antal (hört) 8.11 Brunnerget, Lima sn (Börje Flygar). Ca 25 ex 13.11 Golåsen, Malungs sn (Bror-Erik Larsson). 1 ex 19.11-26.11 Torgås, Lima sn (Bo Westermarck). 1 ex 6.12 Ånkkällkolen, Transtrands sn (Bror-Erik Larsson).

Malungs kn (och Bror-Erik Larsson) "räddade" arten från ett riktigt bottenapp. Ändå var det här ett av de svagaste åren för arten på många år. 1993 sågs ca 500 ex.

STENKNÄCK *Coccothraustes coccothraustes*

Enda inrapporterade häckningen kom från Islingby, Borlänge kn (Eddine Hodi). Nordliga och nordvästliga fynd var: 1 ex 23.11.93-19.2 Oljonsbyn, Orsa kn (Annika Rullgård, Lars Hansson m.fl.). 1 ex 8.4 Backbyn, Malungs sn (Stig Larsson). 1 ex 14.4 Gråheden, Lima sn (Karin Svensson). 1 ex, slutet på april, Sälen, Transtrands sn (Lars Ås). 1 ex 14.5 Heden, Lima sn (Börje Flygar). I övrigt 22 fynd av en till två fåglar. Från Frostbrunnsdalen, Borlänge, rapporteras dock upp till 8 ex och vid Islingby sågs 9 ex 12.4. Jämfört med 1993 så minskade fynden något.

VIDESPARV *Emberiza rustica*

Häckningar rapporterades från Leksand (1), Ludvika (1) samt Orsa (5). I övrigt ett flertal fynd inom Ludvika, Malung och Orsa kommuner. Enstaka fynd från Gagnef, Mora och Vansbro. Under häckningstid ringmärktes i Orsa 14 ex och under höststräcket ringmärktes ytterligare 17 ex vid Lindånget (se FiD 1./95).

SÄVSPARV *Emberiza schoenizia*

Vinterfynd: 1 ex 1.1 Finsta ängar, Hedemora kn (Jan Nordin, Helene Malmberg).

Fynd ej godkända för publicering

Mindre sångsvan

1 ex 3.1 1993 Insjön, Leksands kn. Underkänns då ingen beskrivning kommit Rik tillhanda.

Lundsångare

1 sj 28.5 Avesta

Fynd under behandling

Spetsbergsgås

2 ex 4.3 Sörbogrundet, Hovran. 3 ex 7.4 Uppbotjärn, Sätters kn. 1 ex 24.9 Sörbo, Hovran. 15 ex 15.10 Sonnboviken.

Glada

1 ex 18.5 Vigen-Mälby, Hedemora kn

Jaktfalk

1 ex 5.10 Älgsjöan, Malungs sn. 1 IK 22.12 Niffingtjärn, Mora kn.

Skärfläcka

1 ex april Vikasjön, Falu kn.

Vitryggig hackspett

1 hona 25.9 Högberget, Vansbro kn.

Engelsk sädesärla

1 ex 11-14.4.1977 Sörmäs, Lima sn. 1 ex 22-23.8.1993 Malung

Mindre flugsnappare

1 hanne 29.4.1993 Ludvika.

Östlig gransångare

1 ex 6.11 Lindånget. 1 ex .11 Fyrnäsudden, Sunnansjö, Ludvika kn.

"Brunskor"

1 ex ringmärkt 9 Jan Mattsdammen, Hötjärn. 1 ex ringmärkt 18.9 Lindånget. 1 ex ringmärkt 24.9 Lindånget. >3 ex Högberget, Ludvika kn. 2 ex 9.10 Vikers vik, Smedjebackens kn.

Gyllensparv

1-2 ex juni 1993 Koppslahyttan, Borlänge kn.